

LES QUARTERES, ELS QUARTANS, ELS PICOTINS... I L'ENCAIX DE MANS

M.Teresa Salat i Noguera

Realment és divertit veure com es fan anar tan tranquilament les canes, els càntirs, les càrregues, les onces, els quartans, els picotins, els porrons... etc en l'article d'en Miquel Pont; de tal manera que el de menys ja són els rals o els duros. Quan avui en dia, gairebé totes les factures les rebem ja amb el seu canvi corresponent en euros, paral·lel a l'import en pessetes, ell intenta explicar-nos com s'organitzava de petit per utilitzar les diferents mesures de sòlids, de líquids, de superfícies, de volum i de comptabilitat. El paràgraf on la seva padrina es surt de mare comptant com li aniria millor de llogar un mosso, si a preu fet o per tros de terreny treballat, no té pèrdua; poder-lo seguir és del tot impossible perquè el ritme que porta comptant és, autènticament, cosa d'altres temps.

I potser podem considerar un absurd, una tonteria, l'espai dedicat a remenar aquests conceptes, però crec que no. Molts de nosaltres conservem ben guardats o, si més no, en les golfes, molts documents familiars: alguns capítols matrimonials, testaments, certificacions de compra-venda de cases o de terres, crèdits, etc. Doncs bé, la major part de les mesures, els pesos o els diners, estan comptats tal com s'explica en aquest escrit. Per tant, si agafem com a referència el vocabulari que adjunta, podrem saber de què s'està parlant. És a dir, ens serà més útil del que en principi ens imaginàvem.

Aquest article té també un valor afegit: la manera com ha sabut encadenar tot el seguit de paraules quasi arqueològiques, a mode de narració viscuda, sense que sembli una imposició. Ha jugat amb parcel·les

de la seva memòria, fusionant les unes amb les altres fins a aconseguir una narració força coherent i entretinguda. Alguns hem sabut per primera vegada que si el pagès volia tenir ametllers era necessari plantar ametlles amargues en el terreny, o com es seleccionaven les femelles del conill, les lloques ponedores o les bones verres; i també la manera com es podia mesurar la quantitat de llavor que un camp necessitava i com, a partir d'aquesta data, es podia calcular el preu d'un terreny o, fins i tot, per què la mesura de l'aigua era la ploma.

Ara bé, si he de ser sincera, allò que jo he trobat més interessant és el valor que per a la gent del camp tenia la paraula donada. Hi llegim que no calien documents, que una encaixada de mans era suficient per tancar un tracte i que una paraula era tan segura com una escriptura. Suposo que no tots els pagesos d'abans tenien l'honradesa que ell descriu, però m'agrada tenir la certesa que encara es possible trobar aquesta virtut dins el petit cercle de les nostres amistats o en el dels nostres lligams de sang, perquè, afortunadament, encara no s'ha perdut del tot i, moltes vegades, la força de la paraula és l'única assegurança per a l'assossec del nostre esperit.